

KIS HÍR LAP

Szerkeszti Forgó bácsi.

KARÁCSONYI ANGYAL. (Lásd a 396. lapon.)

LXIII. köt. 25. szám. Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil. 1902. december 21-én.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

Ez az ünnepi szám 32 lapra terjed.

A TRANSZVÁLI KIVÁNDORLÓK.

— Regényes rajz a búrok életéből. —
(Számos képpel.)

Irta Mayne-Reid. Francziából fordította Hegedüs Pál.

(Folytatás.)

XIX. A Limpópón.

SAKNEM a baktéritó alatt folyik egy folyó kelet felé az Indiai óceánba. Ez a Limpópó.

A vee-búrok, miután másodszor is oly türelmesen hurczolkodtak át, mint először, az *omaramba* végén a tutajokra szálltak és két napi hajózás után a kisebb folyó torkolatához értek. Sejtelmük helyesnek bizonyult: a Katrinka folyó a Limpópóba szakadt.

Minthogy valóságos folyón hajózhattak, ahol biztosak voltak, hogy vízben nem lesz többé hiányuk, a kivándorlók jónak látták, hogy a három tutajból egyet csináljanak. E végett két hétig időztek a folyó torkolatánál.

Minthogy a tutaj összeállítása ezéjából elég sokáig kellett időzniök, Moor Lőrincz azt ajánlotta a főnöknek, hogy csináljanak egy csónakot, melynek hasznát vehetik. A főnök helyeselte az eszmét, s Lőrincz vezetése mellett a két makoba egy fának a törzséből úgy, ahogy hazájukban szokás, vájta egyet. Szükség esetén arra volt jó, hogy a partokra menjenek ki benne, mivel a nagy tutaj nem mindig állhatott meg gyorsan és kényelmesen. A krokodilok támadása óta a *vizi lovak* száma nagyon megfogyott, de azért a tutaj mögött sok koker-boom törzset vontattak, mert hát ha rájuk szorulhattak.

A gyarmat jókedvűen kelt utra.

A helyett, hogy mint azelőtt dombok és hegyek közé lettek volna zárva, a vee-búrok most füvel és nádasokkal borított

végtelen síkságon haladtak keresztül. Sok akácza-csoport vidámitotta valamelyest az ő ritka lombjával. Más fát keveset láttak.

Az állatvilág jobban volt képviselve, mint a növényvilág. Különösen madár volt tömérdek, köztük igen nagy és roppant fajta. »Kék darvak« és »bőrös darvak« féllábon álldogáltak vagy a folyó fölött kóvályogtak.

A tutaj elhaladásakor megriadt vad lud- és récze-esapatok röptek föl, míg a struczok és nagy tuzokok — *kori* — a síkságon futkostak ide-oda hosszú lábaikon s félénk kíváncsisággal jöttek közelebb, hogy az előttük ismeretlen vízi szörnyeteg elvonulását nézzék.

Fenn a magasban keselyű, sas, vérese és más ragadozó madár keringett nagy körben, mialatt valami zsiros prédát szerettek volna fölfedezni.

Mig a kivándorlók a Katrinka és Limpópó folyók egyesülésénél tutajukat rőt-ták össze, gyakran vettek észre a tulsó oldalon kóborló elefánt-esapatokat, melyek valamennyien ugyanazon irányban a folyó mentén fölfelé iparkodtak. A vee-búrok azt gondolták, hogy mindig ugyan-az a csapat jön vissza éjjel és minden reggel enni-valót megy keresni. De ebben csalódtak.

Tizenöt kilométernyire jobb kézt nagy, mocsaras területet, *szavánt* láttak, melyen oly sok elefánt legelt, mintha Afrika minden elefántja ott gyülekezett volna össze. A síkság csak úgy hemzsogett tőlük. (Lásd a képet a 391. lapon.) Csaknem szügyig érő káka közt állva, mely a mocsárban igen nagyra nőtt, a kákából óriási nyalábokat faltak be. Bizonyosan a buja növényzetnek volt tulajdonítható, hogy ennyi vastagbőrű gyült össze.

Bár
elefán
megle
köztü
hason
tet s
láttak
A
berek
egy
volt:
kikösi
menti
elefán
hesse
Szoka
rint l
ták n
hogy
guka
term
az ö
a főn
adja.
—
meke
Van
miut
köré
azab
hető
nyug
fia
Nem
gaság
fogor
gedn
az el
nyáj
nyosa

Bár milyen jól ismerték a vee-bürok az elefántokat, ez a roppant tömeg nagyon meglepte őket. A legöregebb vadászok és köztük Van Dorn Jan is kijelentette, hogy hasonló jelene-
tet soha sem láttak.

A fiatal embereknek csak egy vágyuk volt: az, hogy kikössenek és mentül több elefántot lőhessenek le. Szokás szerint Pietet bizták meg azzal, hogy kívánságukat, mely természetesen az övé is volt, a főnöknek előadja.

— Nem, gyermekeim, felel Van Dorn Jan, miután maga köré gyűjtötte az alig fékezhető hévtől nyugtalanzkodó fiatalságot.

Nem, ezt a balgaságot nem fogom megengedni. Ily védtelen helyen támadni meg az elefántokat, veszedelmet hozhatna mindnyájunkra. A partra kimenő vadászok bizonyosan sohasem térnének vissza a tutajra,

mert a néhány lelőtt elefántért nem menekülhetnének a többi dühe elől. Aztán meg a tutajon levők is ki volnának téve az elefántok boszujának. Nem! Ne is beszél-

jetek többé erről az ostobaságról.

A főnök parancsa törvény volt. A fiatalok, ha duzzogva is, kénytelenek voltak beletnyugodni.

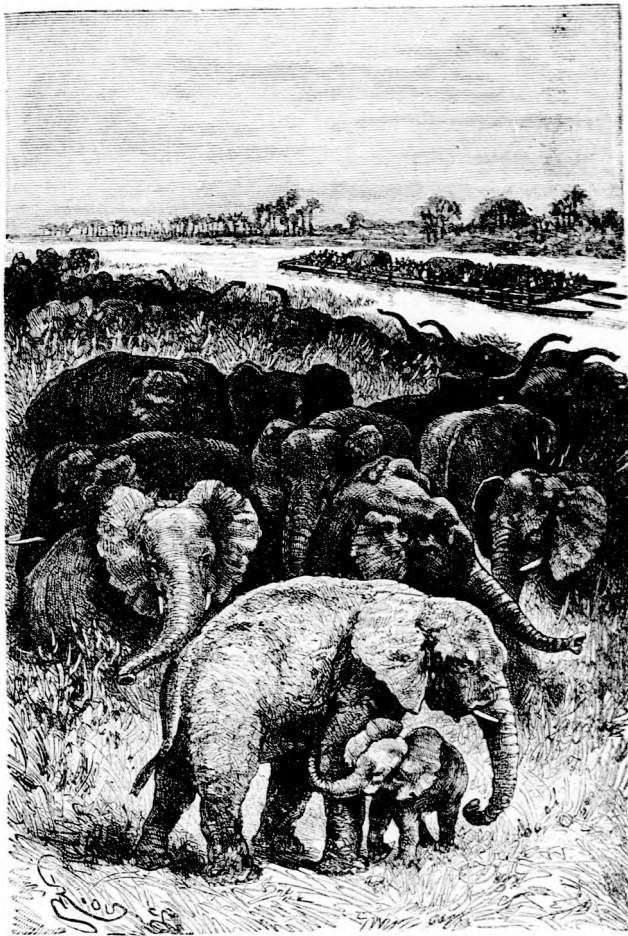
A tutaj még néhány óráig haladt.

— Egész életben így szeretnék himbálódzni, mondá Katrinka Risinek és a hűgának.

— Nem tudom miért, jegyzé meg Risi, de mint ha nem mennénk oly sebesen, mint az imént.

Risi nem tévedett. A tutaj lassabban

haladt és nemsokára csaknem megállt. A rudak nem használtak, mert a folyó nagyon mély volt. Ez egyszer nem a víz volt kevés; ellenkezőleg, nagyon is sok volt.

A SIKSÁG CSAK UGY HEMZSEGETT AZ ELEFÁNTOKTÓL.
(Lásd a 390. lapon.)

— Az evezőkhöz! kiáltotta Van Dorn Jan. Az evezősök helyükre ültek; de akár hogy öröködtek, a tutaj óránként csak két kilométert haladt. Ez olyan volt, mint a teknős béka járása.

— Ez kétségbe ejtő! mondá a főnök.

— Milyen simák és egyenletesek ezek a folyók, mondá Van Dorn Ann. Az ember azt gondolhatná, hogy emberi kéz munkája.

— Igen, felelé a főnök, a folyó itt valószínűleg csatornához hasonló.

— Egy eszmém van, mondá Moor Károly. Miért ne tennénk úgy, mintha igazi csatornán hajóznánk? Miért ne lehetne vontatni a tutajunkat?

— Barátom, az eszméje kitünő, felelé Van Dorn Jan, és mindjárt meg is cselekedszük. A természet itt oly jól dolgozott számunkra, hogy a vontató ut szinte embereinknek van készítve.

A nélkül, hogy a tanácskozással több időt vesztegettek volna a főnök kiadta a parancsait. A tutaj elejébe kötelet huztak, mely régen a szekerekhez volt kötve. A másik kettőt összegöbözték s a esónakon, melyet most használtak először, a partra huzták. Aztán a kafferek és hottentotákból három vontató csapatot alakítottak, melyeknek egymást óránként föl kellett váltaniok.

Az izmos kezektől vontatott tutaj sokára türehető sebességgel siklott tova a vizen.

XX. Víziló-vadászat

Egyébiránt nem sokáig kellett a vontatókkal bajlódniok. Másnap a víz folyása oly sebes lett, hogy a vee-burok a tutajra hihatták a kaffereket s hottentotákat és,

mint az előtt, a folyó sebjeire bizhatták a tutajt.

Mindenki örült, hogy a tutaj mily gyorsan halad; de ez a sebes haladás nem sokára megijesztette őket.

— Az evezőkkel talán lasítani lehetne, mondá Moor Károly.

A főnök megfelelő parancsokat adott, de a tutaj az evezősök minden öröködése ellenére csak oly szédítő sebességgel rohant. Örvényben volt, melyet vagy husz mértföldön szakadatlanul mások követtek.

— Valóságos gyorsvontat, mondá Van Dorn Janné a kissé meghökkent fiatal leányoknak.

Rohantában szerencsére semmiféle akadályra sem talált.

Ez örületes száguldásban a kalauzok Moor Károly és Lőrincz voltak, és a makobák ügyességének és az evezősöknek köszönhető, hogy semmi baj sem történt. Olykor azonban veszedelemben forogtak. Sőt egyszer a gyarló alkotmány kiesibe mult, hogy föl nem fordult; a víz szintjén egy zátonyba ütődött és csoda, hogy csak nagyot zökkent. De a koker-boomok és baavian-touwok erősek voltak.

Az örvényeket a sokkal magasabb benső fensiktől a tenger felé gyöngéden lejtősödő talaj okozta.

Mikor az utasok esőndesebb vidékre érkeztek és a tájak megfigyelésére elég idejük volt, minden megváltozott.

Sik vidéken haladtak.

E percztől fogva a hajózás könnyű lett, mert a folyó árja nem volt sem tulságosan sebes, sem lassu. De Moor Károlynak nagy figyelemmel köllött a kormányt kezelni, mivel a folyó minduntalan szeszélyesen kanyargott.

A k
8-as al
mélysé
kat ha
voltak.

Álta
A tuta
dolgot
kilomé
denki

Min
aprósá
életük
litott
tova.

A t
akadt
A leg
vadász
puskái
sütöge
minde
szolgá

A f
kot, d

—
puska
ezekre

A
elneve
nök is

—
óriási
képne
szívén
egy m
vász
nem
vehet
teget

A kanyarulatok gyakran S, olykor meg 8-as alakúak voltak. Az ily helyeken a víz mélysége miatt nem lehetett volna a rudakat használni, az evezők pedig fölöslegesekek voltak.

Általában panaszra azonban nem volt ok. A tutaj a kormány kezelésén kívül más dolgot nem adott és óránként hét-nyolcz kilométert haladt. Ezzel a sebességgel mindenki meg volt elégedve.

Mint őseik a Zuyder-tónál, a vee-burok apróságokkal nem törődtek. Az ut e részén életük csendes és nyugalmas volt, és hasonlított a folyóhoz, melynek vizén sikamlott tova.

A tutajon csaknem semmi dolguk sem akadt és az időt beszélgetéssel töltötték. A legnagyobb szórakozást a fiatal emberek vadászati tettei nyújtották. A fiatal emberek puskáikat a levegőben koválygó madarakra sütögették. Keselyű, pelikán, sas vagy daru: minden jó volt és ügyességük célpontjául szolgált.

A főnök eleinte jó szemmel nézte a játékot, de nem sokára megtiltotta.

— Gyermekeim, mondá, mire való a puskaport és golyót hasztalan elpuffogatni ezekre a verebekre?

A fiatal burok a veréb szó hallatára elnevelték magukat és azt cselekedte a főnök is.

— Verebek! folytató. E szó, mely a lelőtt óriási madarak megjelölésére nem alkalmas, képnek találó. Mi hasznát vesszük, ha egy szivén talált sas a Limpópóba pottyan vagy egy megsebesített pelikán a parti bozódba vánszorog meghalni? De minthogy még nem vagyunk oly helyen, a hol lövő-szereket vehetnénk, azt hiszem, kár lesz hiába elvesztegetni. Aztán meg, ha már oly nagyon

égték a vágtyól, hogy szemeitek élességéről és kezetek biztosságáról meggyőződjetek, puskáitokat olyasmire használjátok majd, ami ellen nem lesz semmi kifogásom.

— Ugyan, mi lehet az, főnök? kiáltották a fiatalok valóságos vadász szenvedéllyel.

Van Dorn Jan erre a parti kákában heverő több vizilóra mutatott az ujjával.

Mióta a Limpópón haladtak lefelé, több vizilóval találkoztak; de ez akkor történt, mikor a tutajt az örvény ragadta magával és rohanását nem lehetett lassítani. Néha öreg himek, máskor nőstények voltak, melyeknek a hátán voltak a fiaik, (Lásd a képet a 394. lapon.) vagy mintha a víz színén aludtak volna. Roppant nagy testükön háborítlanul tömérdek madár pihent, melyek meglepetten rikácsolva röptek el, ha mozgó talajuk valami okból eltűnt. A szegény madarak ijedtsége ilyenkor nagyon mulatságos volt.

A vizilovak magaviselete épp ily érdekes volt. Életükben láthattak már csónakot vagy bárkát; de a tutajhoz fogható nagyságu és alaku vízi alkalmatosságot soha még. Mikor a lebegő szigetről durrogást, lángot és füstöt láttak és hallottak, fejüket fölnyújtották és a puskaropogásra bögéssel, horkolással és dühös ugrással feleltek, ami nagyobb meglepetést, mint riadalmat jelentett.

— Biztos vagyok benne, mondá a főnök, eszméjét magyarázva fiatal barátainak, hogy a bennszülöttek e vidékeken keveset vadásztak. A vízi-lovak nem félnek tőlünk, mert aligha hajsolták őket. Így hát a vadászat könnyű lesz.

— És tiszta haszon a gyarmatnak, tette hozzá Rynwald Klaas, szinte sugva Blom Hansnak, aki helyeselve bölintott a fejével.

A főnök nem volt az az ember, aki a gyarmat érdekeit elhanyagolta. Elég vesztesség érte már, hogy egy alkalmat se szalasszanak el, nagy haszonhoz jutni.

Ámbár a viziló agyara nem oly becses mint az elefánté, mégis jó áron kel.

E naptól fogva szünetlenül folyt a háboru a vizilóvak ellen. Egy sem üthette föl az orrát puska-lövésnyire, anélkül, hogy egy-két golyó ne süvített volna fülei mellett. A fiatalok mindig talpon voltak, és ha egy lövés nem tette meg, a szomszéd fegyvere mindig bevégezte a megkezdett munkát. Többnyire azonban az első lövés is leterítette.

A búrok tudták, hogy a *zeechokok* hol sebesíthetők meg. Ez a név, melyet a holland gyarmatosok adtak a vizi-lónak, *tengeri tehenet* jelent, és épp oly kevésbé illik rá, mint a *viziló* (hippopotamus).

A vadászok tehát a nagy vadat szemé és füle közt vették észbe, és minthogy kitünő lövők voltak, ritkán kellett kegyelem-lövés. Minden puska-ropogás egy

viziló bucsuztatója volt.

Piet, Hendrik, Andriesz, Lajos és Lőrincz valóságos csodákat műveltek ügyességükkel. Lőrincz, akinek a kezében öt éve csak asszagaj volt, boldognak érezte magát, hogy megint puskához jutott.

Moor Károly, aki lankadatlanul azon fáradozott, hogy a vee-búroknak a kivándorlás első idejében okozott károkat jóvá tegye, fia sikerére nagyon büszke volt. Mint páratlan lövő,

hogy a vadászat eredményesebb legyen, ő is a fiatalokhoz csatlakozott, nem törődve azzal, hogy Blom Haus és Rynwald Klaas fiatalos tüze miatt csipkedni fogják. A főnök így szól társaihoz:

... MÁSKOR NŐSTÉNYEK VOLTAK, MELYEKNEK A HÁTÁN VOLTAK A FIAIK. (Lásd a 393. lapon.)

— nekün

Va nem ily m az ok vette

A nagyo kezeik folyta tesége érnek

De még c

A ut ut

belül főnök mely ságra

— az éj

a foly esnek kiszál

— Az

lesz kiköt

Vi volta

jutot tet s

félmé vizbő

eserj a szí

fogva lenni

— Csak hadd mulasson Károly, hisz nekünk lesz hasznunk belőle.

Van Dorn Jan nagyon jól tudta, de nem akarta mondani, hogy Moor Károly ily módon akarja kárpótolni a gyarmatot az okozott veszteségekért és ezt jó néven vette tőle.

A vizilónak agyar-rakása szemlátomást nagyobbodott; Van Dorn Jan és társai kezeiket dörzsölve kijelentették, hogyha így folytatják, nemcsak kárpótolva lesznek veszteségeikért, hanem mint gazdag emberek érnek Port-Natálba.

De a szerencse, mely rájuk várakozott, még e számításukat is fölülmulta.

A Limpópó torkolatától vagy öt-hat napi ut után, azon a helyen, ahol a folyó körülbelül két kilométer széles volt, Smutz a főnök figyelmét egy kis szigetre hitta föl, mely mind a két parttól egyforma távolságra volt.

— Főnök, szólt tisztelettel, ön habozott az éjjeli pihenőre a parton kikötni, mert a folyó nagyon széles és a partok messze esnek; itt van egy sziget, amelyen talán kiszállhatnánk.

— Csakugyan, felelé Van Dorn.

Az éj közeledett és úgy lázott, nem lesz holdvilág. A főnök elhatározta, hogy kikötnék és csak másnap mennek tovább.

Virradatkor a kivándorlók nagyon meg voltak lepve, midőn arra a fölfedezésre jutottak, hogy a nyolcz-tíz holdnyi szigetet száraz fü lepí el. Pedig a föld csak félméternyire emelkedett ki a környező vízből; és minthogy a szigeten se fa, se eserje nem volt, minden arra vallott, hogy a szigetet el szokta önteni a víz. Ennél fogva buja növényzetnek kellett volna rajta lenni. Mi lehetett az oka a teljes elszá-

radásának, ami annyira elütött a palmitok zöld vonalától?

A vee-burok még akkor is ezen töprengtek, mikor a sziget körül, a nádasban és a folyón lefelé annyi vizilovat vettek észre, hogy alig hittek a szemeiknek.

Ameddig elláttak, csupa barna és ripacsos hát és lapos orr ötlött szemeikbe. Ez a kép a vee-buroknak az elefántesordát juttatta eszükbe, mellyel a Limpópó felső részén találkoztak és a különbség csak az volt, hogy a vastag-bőrűek csapata kóborolt, míg a vizilovak egész otthonosan érezték magukat a szigeten és úgy látszott, mintha állandóan oda telepedtek volna.

A tanács a tutaj hátulján ült össze és elhatározta, hogy rendszeres vadászatot fognak tartani a két-lakiakra és addig nem távoznak a szigetről, míg a viziló-csapat utolsó tagját nem lövik le vagy a puska elől megfutamodni nem látják.

Még mielőtt beesteledett, a sziget közepén föl volt ütve a tábor és a vadászat megkezdődött.

(Vége következik.)

AZ ISKOLÁBÓL

Jancsi. — Tanító ur, meglehet az embert olyas valamiért büntetni, amit *nem csinált*?

Tanító. — Már hogy lehetne fiam?

Jancsi. — Oh, mennyire boldog vagyok, hogy ezt tudom!

Tanító. — Mért fiam?

Jancsi. — Mert *nem csináltam* meg a feladatomat!

KARÁCSONYI ANGYAL.

(Képpel a czimlapon.)

*Hogyha leszáll szent Karácsony estje,
Nyájas angyal suhan le az égből.
Fehér szárnya mint ezüst köd lebben
S szelid fényvel villan ki az éjből.*

*Halkan kopog egy-egy kapun, ajtón,
S észre-vétlen, nesztelenül lép be.
Nem látják, de érzik, hogy ott van,
S derűt áraszt az ünneplő népre.*

*Minden szívet boldogsággal tölt el,
Mind úgy érzi bűnnek, bajnak vége.
Minden lelket mély megnyugvás száll meg,
Megnyugvás és boldogító béke.*

*Aldott angyal! Mindenre gondol,
Aldás-osztón száll az éjen végig;
A kicsik is epedezve várják,
Ajándékkal kedveskedik nekik.*

*Mindenkinek azt hozza el éppen,
Mire szíve a legjobban vágyott,
S im egyszerre valósággá leszén,
Amit csakis álmaiban látott...*

*Jó gyermekek, áldjátok ez angyalt!
Rebegtetek köszönetet neki,
S tanuljatok, gyermekeim, tőle,
Ki a szegényt támogatja, védi...*

*Ahol lehet, osszatok szét áldást,
Osszatok fényt, ha sötét az éjjel.
S ahol zord fagy dermeszt mindent kövé,
Árasszatok melegséget széjjel.*

*Ha így tesztek, áldás száll reátok,
S kebletekben karácsonyi béke.
Mert ahol a szeretet ver fészket,
Nem szakad a boldogságnak vége!*

Andor diák.

INNEN-ONNAN.

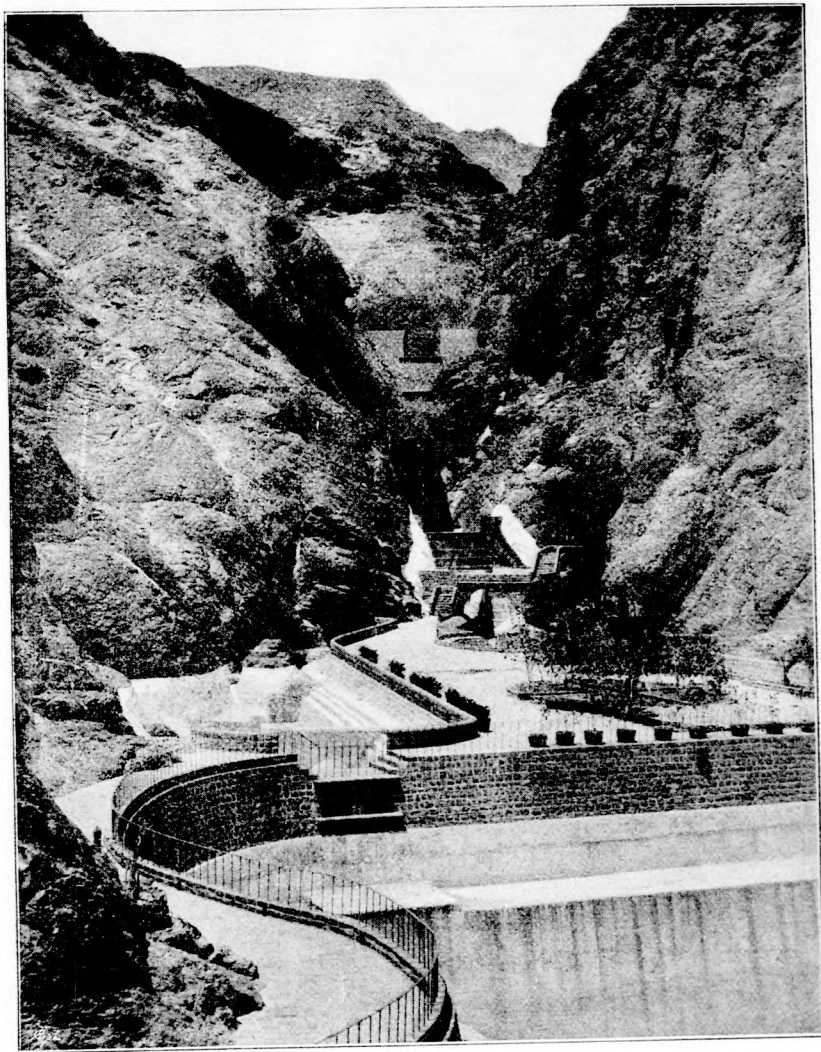
Kaliforniai indiánusok. A dél-amerikai Kaliforniában már csak nagy ritkán lehet indiánusra bukkanni. A fehérek minden-ünnen kiszorítják őket és számuk évről-évre fogy. Ma alig van már belőlük néhány család. Különbösen csunya fajtájuak, a malájoknál is sokkal csunyábbak. Sűrű, rövid hajuk mereven lóg le köröskörül fejük-ről és olyan-forma, mint valami süveg. Egyáltalában nem gondolják, még zsirral sem kenik. A négy-hat hetes babának is egészen bozontos már a feje. A bőre szennyes, sárgás-barna színű. Férfi is, nő is nagy lyukat fur a füle czimpájába és benne ujj-vastagságu, hosszú, kerek rudacskákat visel. Ezeket a rudacskákat különféle rajzokkal és üveg-gyöngyökkel ékesítik. Ezenkívül gombokkal, tollakkal és más olyassal cziczomázzák magukat, amit fehér emberektől szerezhetnek. Nagyon műveletlenek. Csak a halászathoz értenek. Lakásnak 10—12 lépés széles és fél-méter-nél valamivel mélyebb gödröt ásnak, amely fölé fából és földből sátor-forma tetőt állítanak. Ajtónak olyan kis lyukat használnak, amelyen csak négy-kéz-láb lehet bebujni. A tető csucsán is van egy kis nyílás, hogy a füst kiszállhasson. Nincs sem gyékényük, sem edényük, csak kosarakat tudnak fenni.

*

Ahol nincsen víz. A Vörös-tenger mellett fekvő városok egyik legfontosabbika: Aden. Öblét magas sziklák veszik körül és magaslatairól igen jól meg lehet védeni a tengeri kereskedelmet. Az angolok már régen fölismerték Aden fontosságát és hatalmukba kerítették. A város egy kialudt tűzhányó tölcserében fekszik és mintegy 23.000 lakosa van. Szabályosan épült. Kereskedelme élénk, középületei szépek, de környékén nyoma sincsen növényzetnek. Se fű, se fa, se virág nem gyönyörködteti a szemet. Ennek fő-oka az, hogy a városnak

nincsen vize. Eső csak minden 4—5 évben egyszer esik. A lakosság szomjan halna,

ha nem építettek volna óriási viz-gyűjtőket, cziszternákat. Ezeket roppant hegy-

AZ ADENI CZISZTERNÁK.

szakadékba vájták. A hegy-szakadék sziklát pedig úgy szabályozták, hogy ezek az eső-vizet a cziszternákba vezetik. Innen lát-

ják azután el vizzel a köz-kutakat. Képünk a híres adeni cziszternákat mutatja be.

KARÁCSONYI MESE.

1. *Szent Karácsony-este ...
Oly boldog mindenki!
Minden szív úgy örvend,
Nem busul ma senki.*

*Csak egy kicsi lányka az utca-szögletben
Rebegi szomorun, rebegi szünetlen:
Itt az ujság, tessék! ...*

2. *Elesöndesült minden ...
Kigyúlnak a lángok ...
Szívdobogva lesnek
Kicsi fiúk, lányok.*

*Csak az a kis lányka az utca-szögletben
Bóbiskol szomorun, rebegi szünetlen:
Itt az ujság, tessék! ...*

3. *S felzendül az ének ...
Az utcára hallszik ...
Psz, halkabban, csöndben! ...
Az a gyermek alszik.*

*Fel-felriad olykor s elbóbiskol újra,
Szenderegve, halkán, félalomban sugja:
Itt az ujság, tessék! ...*

4. *Aztán ismét csend lesz ...
Álmodik a lányka:
Van neki is fénylő,
Szép karácsonyfája.*

*Ugy képzele: fenn van ... feljutott az égbe! ...
Hideg szellő lebben: ... felriad szegényke:
Itt az ujság, tessék! ...*

5. *S ereje csak fogy, ... fogy ...
Szólni sem tud végre,
Csak könnyes szemeit
Emeli az égre ...*

*Oh, e néma ima utat lelt az égbe! ...
Gépiesen sugja még egyszer az éjbe:
Itt az ujság, tessék! ...*

6. *S lehanyatlik aztán,
Felsőhajt hörögve,
Szeme lecsukódik,
S elalszik — örökre ...*

*Szent Karácsony-este ... Oly boldog min-denki! ...
Már az utca-sarkon sem zokogja senki:
Itt az ujság, tessék! ...*

Szirtes Arthur.

A PINCZE LAKÓI.

— Karácsonyi történet. —

Irta Farkas Gyuláné.

VOLT egyszer egy nagyon, nagyon szegény özvegy-asszony és annak volt két gyermeke: Pali és Klári. Sötét kis pincze-szobában laktak hármacskán. Alig akadt benne néhány darab butor: egy asztal, egy rozoga fapad, egy törött szekrény. A földön háltak rongyos szalma-zsákon. Enni-valójuk sem volt mindig elegendő; sokszor éhesen feküdtek le és azt sem tudták, miből fognak élni másnap.

Hej, nem így volt ez, mikor még a jó apa élt. Keresett az eleget a számukra. Tellett akkor új ruhára, cipőre, vasárnap még pecsényére is; de amióta meghalt, azóta mind-inkább el szegényedtek. Az asszony gyöngé is volt a sok munkára, úgy hogy örültek, ha a heti keresmény futotta kenyérre, krumplira.

Pali és Klári iskolába jártak és szívesen is tanították ingyen őket, mivel szorgalmas, jó gyermekek voltak. Édes anyjuk pedig nap-nap után járt mosni, vasalni jobb-módu családokhoz.

De azért nagy szegénységük mellett sem busultak. Csak az édes anyának volt néha könnyes a szeme, ha látta, hogy más gyermeknek — néha olyannak is, aki rossz és csintalan — mennyi mindene: szép holmije, könyve, játéka van, míg az ő áldott, jó gyermekei szükölködnek.

De ilyenkor Klári megtörülte az édes anyja szemét és úgy eltréfált vele, ugrált körülötte, Palika meg oly gyönyörűen főtögte le előtte, hogy milyen gazdagok lesznek majd, ha már ő kereshet hármójuk számára: hogy az édes anya is elfelejtette

bánatát és versenyt kaczagott és örült az ő gyermekeivel.

Nyáron még türehető volt sorsuk. A meleg elől könnyebb menekülni. De a fagyos téli napok!... Akkor volt csak igazán keserves az élet a füttetlen sötét pinczében! Néha még a feladatukat sem tanulhatták meg, mert nagyon korán besötétedett és nem volt mivel világítani. Olyankor oda álltak a kis pincze-ablakhoz és bámultak tátott szájjal a szemközti ablakokra, melyek fényesen ki voltak világítva, mint ha az ott lakóknak külön felragyogott volna a nap.

*

Most is zimankós, hideg téli idő volt. Karácsonyhoz közeledtünk. Minden apró gyermek széles e világon azon törte fejét, mit is kívánhatna az angyalkától. Ki többet, ki kevesebbet. A kirakatokban díszlett a sok gyönyörűség, pompásnál pompásabb játék, ruha, sütemény.

Palika iskolából jövet künn elkószált az utcákon. Öröme telt a nézésben. Szinte megfélejtkezett a haza-menésről, úgy elbáméskodott egy-egy széles bolti ablak előtt és csak a tolongó-lökdöső emberek térítették magához.

Fujt a szél, szórta a havat. Palika szorosabbra fogta vékonyka kabátját, sapkáját a fülére huzta és ment tovább.

Egy üzlethez ért, ahol szép, nagy, meleg kendők lógtak és — amit még idáig egy kirakatnál sem érzett sem a szép játék, sem a sok cukor láttára — azt most érezte: irigyelte a gazdag gyermekeket. Ha neki volna sok-sok pénze, mindjárt is venne édes anyjának ilyen szép, meleg kendőt. Hogy örülne neki! Királynénál is szebb volna benne!

Palika sohajtott és botorkált tovább; de a kendő, oh!... a kendő nem hagyta többé nyugton.

Egyszerre csak megáll s mutató-ujjával a homlokára bök. Valami nagy dolog juthatott az eszébe. Össze is ránczolja a homlokát, hogy még jobban gondolkozhasson, majd hirtelen sarkon fordul és iramodik hazafelé.

Már messziről kiabálja hogy:

— Klári, Klári! És ront be a szobába.

Klári meglepetten néz rá. Látja, hogy szeme sugárzik az örömtől. Pali pedig gyors pillantással meggyőződik róla, hogy édes anyja nincs itthon, sarokba dobja könyveit és így szól:

— Te Klári! Akarsz anyusnak Karácsonyra kendőt venni? Szépet, nagyot, melegeket?

— Hogy akarok-e? mondja Klári. Akarnék bizony! De miből?

— Meglesz! mondja Pali határozottan. Hallgass ide! Elmegyünk a tanító bácsihoz, kérünk tőle kölcsön egy koronát. Megadja biztosan, ha megmondjuk neki, mire kell. Abból veszünk színes papirost, diót, ragasztót, arany-füstöt, gyapotot és csinálunk olyan gyönyörű dolgokat, mint amilyeneket a kirakatokban láttam karácsonyfa-disznek. Bele rakjuk kosárkába, elvisszük a piacra és a gazdag emberek majd megveszik tőlünk. Meglátod, annyi pénzt fogunk keresni, hogy megvehetjük anyusnak azt a nagy kendőt!

Össze-vissza csókolták egymást nagy örömben, egymás mellé ültek a kis padkára és tervezgettek tovább, hogy mi mindent fognak dolgozni. Öreg este lett, míg édes anyjuk hazajött, de ők még mind ott ültek, arany terveket szövve. Lefeküdtek aludni. Álmaikban tündérek

közt jártak, kik mind segítettek nekik az ő munkájukban.

Reggel korán keltek. Ma mentek utoljára iskolába, holnaptól kezdve már karácsonyi szünet lesz.

Ott ültek a padokban, de — valljuk be őszintén — most az egyszer sem Klárika, sem Palika nem igen tudták, voltaképp mit tanulnak, oly igen el voltak foglalva a saját gondolataikkal. És aztán még valami! Hát ha mégis csalódnak, és a tanító bácsi nem kölcsönöz nekik?

Vajjon melyikük tud szebben kérni: Klári-e, vagy Pali? Melyikök viselte magát illedelmesebben az utóbbi időben?

Csöngetnek, vége az iskolának. Most!... most jön a döntő perc!

Mind a gyerek szépen elköszön, kívánnak egymásnak boldog ünnepeket, jó mulatságot, sok ajándékot, és ugrálva-szaladva távoznak az iskolából.

Klári és Pali összefogódnak és szepegeve állanak a tanító ur elé.

Klári Pali nógatja, hogy szóljon; Pali meg Klárit. Már a körmüket is harapdálják zavarukban. Végre a tanító bácsi mosolyogva szól:

— No csak rajta, gyermekeim! Mint ha mondani akarnátok valamit. Csak bátran!

Erre aztán ketten egyszerre szóltak. Kipirult arccal, fénylő szemekkel adták elő kérésüket és tervüket, és mikor kiöntötték szívöket, a tanító bácsi megsimogatta őket és Palinak, az idősebbiknek kezébe adott nem is egy, hanem két koronát, megdicsérve őket és intve: jól vigyázzanak ám a pénzre, hogy el ne veszítsék.

Boldogságuk akkora volt, hogy mikor kiértek az utcára, azt sem tudták, mit csináljanak előbb. Tanakodtak, mit és

meny
csérel
det,
azutá
tot, a
olajat

Igy
pedig
láttak
tért
anélk
titkon
tak.

papir
füzög
volt
hogy

—
lesz
anyá
jén
vallj
édes
hogy
Kér
a tan

mennyit vegyenek, nehogy a pénzt elfe-
cséreljék. Vettek hát színes papírost: zöl-
det, pirosat, kéket, sárgát, aranyosat,
azután ragasztót és ecsetet hozzá, gyapo-
tot, aranyport és diót, de még mécsset és
olajat is, hogy lássanak dolgozni.

Igy megrakodva mentek haza. Otthon
pedig mindjárt össze is ültek és munkához
láttak. Édes anyjuk ilyenkor még ugy sem
tért meg, tehát jó darabig dolgozhattak
anélkül, hogy anyjuk rajt érje őket a
titkon. A munkában egymás kezére jár-
tak. Az egyik keskeny csikokat vagdalt a

papírosokból, a másik meg láncz-szemekbe
füzögette azokat és egy-kettőre készen
volt egy hosszú láncz. Olyan jól sikerült,
hogy a gyermekek csak úgy ujjongtak bele.

— De most már, mondá Palika, ideje
lesz elrakni kéz alól mindent, mert édes
anyánk mindjárt itthon lesz. Annak rend-
jén el is raktak mindent, nehogy rájok
valljon. Alig hogy elkészültek, betoppan
édes anyjuk fáradtan és átfázva. Örült,
hogy gyermekeit olyan jó kedvben találta.
Kérdezgette őket, feleltek-é az iskolában,
a tanító ur meg volt-é velök elégedve?

A gyermekek egymást kiabálták tul, olyan
virágos kedvök támadt. Hát még amikor
látták, hogy édes anyjuk irós-vajas-kenyér-
rel lepte meg őket! Ilyen pompás vacsorá-
ban rég nem volt részük.

Másnap már korán reggel foghattak mun-
kához, mert már megkezdődött az iskolai
szünet. Haladtak is szépen. Egymás után
kerültek ki kezeikből a lánczok, takaros
zászlócskák. A rudakat ügyesen hozzá farag-
ták, még arany papíros rojtot is ragasz-
tottak rá. Hát még azok a szép nemzeti-
szín lobogók! Az embernek a szíve örült,
ha rájuk nézett.

Következett a sok dió. Azt is mind ügye-
sen bearanyozták. Fénylettek, mintha egye-
nest tündér-országból hullottak volna alá.
A gyapotból hópeleket tépdestek, behin-
tették arany és ezüst porral. Szóval: Palika
és Klárka abban egyeztek meg, hogy az ő
munkájuknál szebbet még sohasem látott
ember fia.

Hogy ötöd-napra elkészültek mindennel,
elővették az öblös kosarat, melyben édes
anyjuk a ruhát szokta haza-hozni, s vigyá-
zatosan bele rakták a lánczokat. Klári még
egy kézi-kosárcát is akasztott a karjára és
így indultak el a... vásárra.

Eleinte halkán kínálgatták holmijukat
az arra-menőknek, s midőn ezek kérdezték
egy-egy darabnak mi az ára, csak azt
felelték:

— Tessék adni érette amennyit jónak lát.

Mosolyogtak rajtuk a vevők. »A kis
bohók!« mondogatta egyik-másik. S már
csak szeretetből is busásan fizették az ér-
tékeknek háromszorosát.

Mikor látták, hogy milyen kapósak az ő
czikkeik, mindjobban neki bátorodtak és
boldogan látták, mily gyorsan fogy az ő

készletök, milyen kapós az arany láncz, apró zászló.

Am azért nem felejtkeztek meg az idő-rül, édes anyjuk mikor jön haza. Addigra otthon is termettek, nehogy feltünjön az ő távol-maradásuk. Haza érve, megszámlálták napi bevételüket, és csaknem hüledezve látták, hogy már hat korona és ötven fillér a saját szorgalmukkal szerzett vagyonuk!

Másnap reggel megint künn voltak a piacon.

Izgatottságuk és türelmetlenségük nőttön-nőtt. Legjobban szerették volna, ha sem enni, sem aludni nem köllött volna. Hejh, csak mindig is áruhatnánk!

Pedig keményre fordult az idő. Ujjacskáik majd lefagytak és ugyancsak dörzsölgették kezöket. Palika néha el-eltávozott és nézte a szomszéd bódék áruit, s mind-annyiszor elégedetten tért vissza, mert mégis csak különbek voltak az ő czikkeik, valamint hogy ezeknek is volt legnagyobb a kelete.

Most is éppen egy uri asszony szállott ki a hintóbul. Összejárta az egész vásárt, de legjobban a gyermekek lánczai és lobogói tetszettek neki. Meg is vette mind, sőt még rendelt holnapra még egy halom

arany és ezüst lánczot. Megadta nekik a címét és megígértette velök, hogy holnap délelőtt elhozzák a megrendelt holmit, hogy még idején akaszthassa rá a karácsonyfára, mert hogy holnap már beköszön a szent este.

De most aztán Isten igazában kellett hozzá látni, hogy elkészüljenek.

Vettek még arany és ezüst papirost és olyan gyorsan dolgoztak, mint ha géppel csinálták volna. Bizonyára munkájuk meg is fog tetszeni annak az uri asszonynak és hogyan fognak örülni a gyermekei!

Mult az idő munka-közben, be is esteledt amire elkészültek.

Hazajött az édes anyjok is. Szomorú volt. Pali, Klári aggódva kérdezték, hogy talán beteg-é? Nem, nem volt ő beteg. Faggatták tovább, hizelegtek neki, simogatták, míg bevallotta, hogy biz' ő azért bánatos, mert mindenütt sütnek, főznek, minden kis gyermek kap almát, narancsot, diót, ő neki meg nincs pénze.

— Sose busulj édes anya! mondja Palika. Szorgalmasak voltunk mind a hárman, hát meg is segít a jó Isten. Megtalálja az anyyalka az utat mi hozzánk is!

Mikor lenyugodtak, az édes anya már rég elaludt. Az ágyban azonban még egyre sugdolóztak; vajjon a szürke vagy a barna kendő lesz-é szebb, melyet édes anyának szántak.

Másnap még gondosabban mosdottak, fésülködtek meg, mint egyébkor. Foltozott gunyjokat jól megtisztogatták, hogy csinosabbak legyenek, ha a megrendelt holmit elviszik abba a palotába.

El is indultak. Mentek végig széles utca-szereken, míg odaértek egy előkelő épület elé.

A ka
bundába
állott. A
lógott, k

— Ja
félve Kl

A ka
vannak
az emel

Erre
méltóság

A ké
az első

gatták
az arez
bevont,

sziv-dol
Aran

jött eli
— M

— V
Előhivo

Az
mulva
dicsérte

fizette
ráadásu

adott r

A g
ajándé

nem v
nagy k

Utju
leültek

számlá
tek!

amit a
Meg

ságos
anyjok

A kapuban egy hosszú szakállu, nagy bundába bujtatott, hatalmas termetű ember állott. A mellén széles aranyhimes szalag lógott, kezében arany gombos, rengeteg bot.

— Jaj, az nyilván a ház ura! suttogott félve Klárka.

A kapus volt, aki megértvén, hogy oda vannak rendelve a palotába, felcsöngetett az emeletre.

Erre szócsövön megjött a válasz, hogy a méltóságos asszony várja a két gyermeket.

A két testvér némi szorongással ért fel az első emeletre. Még egyszer rendbe huzogatták magukat, félre simították hajukat az arcukból, aztán a vastag szőnyeggel bevont, pálma-fákkal ékesített lépcső-házban sziv-dobogva várták, hogy már most mi lesz?

Arany sujtásos libériába öltözött inas jött elibök.

— Mi ide vagyunk rendelve, mondá Pali.

— Van róla tudomásom, felelt az inas. Előhivom a méltóságos asszonyt.

Az előkelő uri asszony néhány percz mulva nyájasan közeledett feléjük. Megdicsérte őket, hogy olyan pontosak, kifizette a lánczok és zászlócskák árát és ráadásul még édes anyjuk számára is adott nekik néhány alig viseltes szoknyát.

A gyermekek megköszönték szépen az ajándékot és boldogan távoztak. Most már nem volt más hátra egyéb: megveszik a nagy kendőt.

Utjukba esett az Erzsébet-sétatér. Ott leültek egy padra, hogy pénzüket össze-számlálják. Teljes tizenhat koronát kerestek! Abból mindjárt kettőt félretettek, amit a tanító urnak kell vissza fizetniök.

Megnézték a szoknyákat is. Hiszen való-ságos uri asszony lesz abban az ő édes anyjok! Forgatgatták jobbra, forgatták

balra, még a bélését is megnézték, a zsebét is kiforgatták... hát, Uram Teremtőm!... Mi ez?... Kiesett belőle valami... kicsi bőr tárcza... s amint a földre kop-pant, kinyilott a zárja és öt darab arany pénz hullott ki belőle... öt darab husz koronás!

A gyermekek megdöbbenve eleinte szótlanul s azután remegve szedték föl. Még sohasem volt ilyen pénz a kezükben! Csak az ujjok hegyével fogták meg, hogy el ne piszkítsák.

Klárka tért legelőbb magához. Tapsolt, ugrált örömeiben és kiáltotta:

— Jaj be gazdagok lettünk egyszerre! Mit fog szólni édes anya? Palkóm, drága Palkóm, veszünk belőle neked bundát, nekem meg kalapot, babát és selyem czukrot!

Pali csak rázta a fejét és így szólt:

— Nem Klári, az nem úgy van! Ez a pénz nem a mienk, mi csak a szoknyát kap-tuk és nem az aranyakat. Az az uri asszony ezt a pénzt nyilván benn felejtette. Ki tudja, mennyire keresi már azóta! Nekünk nem köll a másé. Gyere, vigyük vissza hamar!

S kézen fogta Klárit s szaladtak vissza. A kapus felismerte a két gyermeket. Lát-ván hogy valami lelte őket, fölbocsátotta. Lelkendezve értek föl az emeletre. Alig tudták megvárni, míg nyitnak nekik. Az uri asszony épp elmenőben volt. Palika eléje futott, odanyújtotta az aranyat és lihegve szólt.

— Nálunk van! Mi találtuk meg! A szoknya zsebében volt! Tessék, itt van!

Az előkelő asszonyság meglepetten nézte a két testvért, majd a kicsi bőr-tárczát s benne az öt aranyat, míg végre megértette a dolgot, hogy benn felejtette a ruhája zsebében.

— A tietek maradjon, ti becsületes gyermekek, szólt. És most jertek. Én veletek megyek. Haza kísérlek, hadd lássam, hogyan éltek s mire van szükségtek.

Kézen fogta őket, levezette a kapuhoz s ott a nagyuri eselédék bámulatára maga mellé a hintóba ültette őket.

Utközben a két gyermek elbeszélte, hogyan és mit dolgoztak az utóbbi napokban, hogy meglepjék édes anyjukat egy nagy téli kendővel.

Mikor a sötét, dohos pincze-bejárathoz értek, az uri hölgy megilletődve állt meg.

— Istenem! gondolá. Hát ilyen szegénység is van a világon? Az ő gyermekei kényelmesen butorozott világos, szellős szobákban laknak, míg ezeknek még a nap sem süt, télen-nyáron sötétben vannak! Se rendes ágyuk, se meleg ruhájuk, s ami a leg-szomorubb: száraz kenyérnél egyebet nem látnak az asztalon. Az ő gyermekeit hogyan kell gyakran biztatni, hogy igyák meg szépen a tejet, még jutalmat is kapnak ezért a hőstettért, és itt ezek a kis gyermekek még jól sem lakhatnak s még nem is panaszkodnak. Sőt azon vannak, hogy édes anyjoknak valami örömet szerzenek az ő sanyaru garaskáikon.

Leült egy perczre a fapadra, de csakhamar fölkelte ismét és elköszönt, de megígérte, hogy még mielőtt leszáll az est, hallani fognak felőle.

A gyermekek előtt úgy rémlett, mintha tündér járt volna az ő setét, hideg szobájukban. Soká néztek még utána, amikor már az ajtó is rég becsukódott mögötte.

— Te Klári! Jaj te Klári! Hamar, hamar! Vegyük meg a kendőt, siessünk! Hátha a kereskedő már az utolsót is eladta!

A két gyermek ezzel rohan a boltba, ahol hosszú, hosszú válogatás után egy rojtos barna puha-fogásu, meleg-tartó nagykendőt vesznek meg, s vittek haza boldogan.

Idő-közben hazajött az édes anya. Busan megterítette az asztalt a még megmaradt egyetlen fehér abrosszal. Lássék meg náluk is, hogy ünnep van. Palinak egy czeruzát és egy irkát tett oda. Klárinak meg egy kicsi mesés-könyvet, középre pedig egy fenyő-ágot állított:

— Hadd tudják az én szegénykéim, sohajtá, hogy Karácsony van!

Jönnek is már! Hallszik a kemény cipőcskéik kopogása... nyilik az ajtó... beröpül a két gyermek egyenesen az édes anyjok karjaiba.

— Anyus, anyus, édes anyus! Nézd csak!... neked hoztuk!

Anyjuk nem hitt szeméinek... nem is kívánt ő magának ebben a perczben sem gazdagságot, sem semmi mást. Akinek a jó Isten ilyen gyermekeket adott, az a leg-gazdagabb ember a világon! Akkora volt az öröm a kis pincze-szobában, hogy alig fért el benne.

*

Az uri asszony, amint elhagyta azt a sötét, bus lakást, sietve ment haza, hogy férjének elmondhassa, amit látott. Elbeszélte neki mindent és kérte, hogy gondolkozzék ő is, mit tehetne értük.

— Tudom már, szólt a férje. Ugy sincs kulcsárnéd, mióta az öreg Zsuzsa néni nyugalomba helyeztük. Még ma ide hozhatod azt a becsületes asszonyt. A gyermekeiről aztán külön gondoskodunk. Erről majd azután beszéljünk.

Ugy is történt. A jó asszony levitetett sok minden jót: pecsenyét. bort, kalácsot

a barátságos szobába, melyben a régi kulcsárné lakott. Befűtetett, hogy annál jobban érezzék ott magukat. Még egy kis karácsonyfát is feldiszesített hamarjában, sok szép színes viasz-gyertyát tűzött fel az ágakra, alája meg meleg ruhát, könyvet és játékot tett.

Biz' én le sem birnám egész valóságában irni azt a boldogságot, midőn a szegény özvegy édes-anyával közölték az ő sanyaru sorsának boldogra fordulatát.

Nagy volt az ő meglepetése a paradés inas láttára, de még nagyobb, midőn azt közölte vele, hogy az ő méltóságos urasága kéreti az asszonyságot, gyermekeivel együtt menjen föl hozzája, mert még ma akar valamit közölni vele.

Nem tudták még el sem gondolni, mit kívánhat tőlük. Követték az inast, aki egyenesen az új lakásukba vezette őket. Ott már várta is őket az uri asszony az ő férjével és gyermekeivel.

— Jó asszony, egy kéréssem volna magához. Nagy szolgálatot tehetne nekem, ha itt akarna maradni gyermekeivel együtt minálunk. A régi kulcsárnénkat nyugalomba helyeztük... foglalja el maga az ő helyét. Most pedig ünnepeljük meg a karácsony-estét, üljenek az asztalhoz... itthon vannak!

*

Ez éjjel soká nem birtak elaludni.

— Na ugye-e? szólt végre Palika, felülve a dagadó párnák közt. Mondtam én mindig, hogy a jó Isten megtalál minket a pinczében is!

SZEGÉNY GYERMEKEK ÖRÖME.

(Képpel a 406. lapon.)

HI KEDVES kis olvasóim, akik ebben a csikorgó hidegben barátságos meleg szobában játszadoztok, el sem képzelhetitek talán, hogy mi az, ha az embernek nincs fűteni valója.

Ha nincsen, aki gondoskodjék a mindennapi kenyérről; ha nincsen, aki jó meleg ruháskát szerezzen; ha nincsen, aki ápolja a szegény beteget.

Hová, kihez forduljon a szegény gyermek, ha szülei szegények, oly szegények, hogy keserves, verejtékes, napestig tartó munkájukkal is alig tudják előteremteni mindazt, ami kell.

Vagy mit csináljon az a szegény árva gyermek, aki előtt ösmeretlen az édesanya esőkja, szerető gondozása?

Bizony nagyrésze szegénykének elpusztulna a betegségtől, az éhségtől és a hidegtől.

De az isteni Gondviselés és a jó emberek szeretete, jó szive igen sok szegény gyermeket ment meg ettől a szomorú sorsától.

Ez a hivatása egy budapesti kegyes intézetnek, a »Szegény Gyermek-kert Egyesületnek« is, amely nagy örömet okozott a napokban 300 szegény piczi gyermeknek.

Itt láthatjátok a 406. lapon a fényképét annak a sok, sok kicsi kis lánykának, fiúcskának, amint a jóságos arczu tanító nénik hegedűszó mellett vezetik őket az intézet nagy termébe, ahol valamennyien vadonat új, jó meleg ruhát, új cipőt, sapkát és egy csomó játék-szert kaptak a múlt héten.

Hogy ragyogott az arczuk az örömtől, hogy tapsoltak apró kezükkel, amelyek bizonyosan pirosra fagytak volna a tél kegyetlen hidegétől, ha a Szegény Gyermek-kert Egyesület nem veszi őket védő szárnyai alá.

Ennek az egyesületnek jó szívé vezetői: Dr. Grósz Sándor, Szóts Pál, Schönfeld Árminné és Balla Miklós.

Az egész ország jobb-módu lakosai pedig sűrűn küldözgetik be filléreiket,

hogy gy
amelyből
költéségei

De m
mektől,
meyre va

És a
téli és
ad az in

Megn
dőknek,
parányi
lelki ne

Ha i
magyaru
hogy az

De b
megnőne
árvák ö
dolnak
a Szegé
vezetői

KARÁK

Hah mi
Naphossz
Dudál, f
Nézze m

Gazdag
Kihalt a
A kis ke
Hőlepte

Mint ha
Szárny-
Fölnézel
Éjjeli ó

Megrem
Hadak-
A tünde
Az együ

Csin-csi
Zablán,
Tra-tra
Csillagt

SZEGÉNY GYERMEKEK ÖRÖME

▲ tanítónok hegedűszó mellett kísérik be a szegény gyermekeket a ruha-kiosztáshoz.

(Lásd a 405. lapon.)

hogy gyarapítsák az egyesület vagyonát, amelyből fedezik a kicsikék neveltetési költségeit.

De nem is kérdezik ám itt a gyermektől, hogy miféle származásu, hol és mejre van hazája, csak azt, hogy *szegény-e?*

És a szegény gyermeknek menhelyet, téli és nyári ruhát, ételmet és nevelést ad az intézet.

Megnyitja kapuit a nyomorban sinylő-dőknek, kiragadja onnan a hat éven alóli parányi lelkeket, gondoskodik testi és lelki nevelésükről.

Ha idegen ajkuak, megtanítja őket magyarul. Szóval: olyan és annyi jót tesz, hogy azt alig lehet elmondani.

De hálásak is lesznek mind, amikor megnőnek. Mert az egykor elhagyatott árvák örvendezve, könnyes szemekkel gondolnak arra a nagy jóságra, melyben őket a Szegény Gyermekek-kert Egyesület jólelkű vezetői kicsiny korukban részesítették.

Polgár Géza.

KARÁCSONYI VÁSÁR AZ ÉGBEN.

*Huh milyen széltihar, mily havas zimankó!
Naphosszat csörgött ma, csilingelt a szánkó.
Dudál, füttyöl, tánczol az öreg Téli apó,
Nézze meg az ember! ... még milyen kikapó!*

*Gazdag ember s munkás: elconult, elszéledt,
Kihalt az utcákon minden ember-élet.
A kis kemenczében elhamvadt a parázs,
Hőlepte mezőkön titokzatos varázs ...*

*Mint ha méhek szállnak óriási rajban,
Szárny-suhogás hallszik titkos éji zajban;
Fölnézek az égre ... Mi lehet? Mi lehet? ...
Éjfél órában véghez ott mi mehet?*

*Megremeg az erdő ... mozdulnak a rögök ...
Hadak-utján végig arany szánkó csörög.
A tündér-szánkóban kis angyalok ülnek,
Az egyik csillagból másikba röpködnek!*

*Csin-csiling! ... megszólal ezer arany csengő,
Zablán, gyepelön, nyergen, ostornyélen lengő!
Tra-tra! Futár röpköd elől, trombitálca,
Csillagtól csillaghoz mint gondolat szállca.*

*A szánkó nyomában milyen sürgés-forgás!
Milyen riadalom! Milyen hó-csikorgás!
Szárnyas korcsolyával angyalok siklanak ...
Csak most lebegtek itt ... már a holdban vannak!*

*Karácsony hetében — amint szokás régen —
Karácsonyi vásár van ott fenn az égen;
Száz ezer csillagon nincs hiány a boltban,
De a legszebb holmi kapható ... a holdban.*

*Sohse látott olyat se Prága, se Buda!
Mennyi baba-tündér, mennyi játék-csuda!
A nagy katulyákat nézik, zárják, nyitják,
Angyalok a bubát beszélni tanítják.*

*S megszólal a baba az angyali szóra,
Ott kis angyal pattant nyerges hinta-lóra.
Hajrá Fakó! ... s peng a lovas sarkantyúja,
Fakó nagy sörényét hüvös szellő fújja.*

*Csitt-csatt! ... ott Mikulás pojáczákat mutat,
Itt meg doboltatnak tapsifüles nyulat.
Itt csillogó fényes karácsonyfát hoznak,
Kardosan, esákósan ott egreczéroznak.*

*Emitt egy istálló: benne boczi tarka,
Csacsi bácsinak meg mozog füle-farka,
Ott Paprika Jancsi jaj be nagyon kényes!
Itt meg legel egész nádparipa-ménes.*

*A hold udvarában ki a biciklista?
Ni! ... ottan bicikliz — álmában — a Pista.
Mert biciklit ígért neki édes apja.
S amily derék fiu, tudom meg is kapja!*

*A gönczöl-szekerén — oh csuda, ámulat! —
Fügét, almát, diót szent Péter árulgat,
És a kis angyalok — nézem — nézem őket —
Kosárszámra veszik a szép fityegőket!*

*Ott angyalka tördel aranyos vesszőket,
Szomoruan, sirva kötözgeti őket;
Ez egyetlenegynék nincsen semmi kedve.
»Mért is van rossz gyermek?« — mondja pityeregve.*

*Nem győzöm a vásárt nézni, látni, lesni! ...
De egyszerre elkezd a hó sűrűn esni.
Lehullott a függöny ... Jézuska akarta,
S a mennyei vásárt titokba takarta ...*

Mama.

A »ROSSZ« FIU.

LEHOMÁLYOSODOTT fénykép került a kezembe a multkor. Két fiúcska volt rajta: az egyik tiz éves, rendes ruházatu, simára fésülve. Látszik rajta, hogy ügyel magára és szeret csinos lenni. Sőt a tekintete kissé önérzetes is. Mellette egy hamiskás, szerény, vagy nyolcz évesnek látszó fiu, akin észre venni, hogy a fotografálás alkalmára szedték rendbe ő kelmét. De amig odaült a gép elé, volt már ideje, hogy a haját össze-boncsolja, a nyakravalóját félre-csusztassa. Mindenképen tehát ellentéte az ő rátarti bátyjának.

Hogy nézegetem ezt a képet, különféle emlékek nyilaltak át agyamon. Láttam magamat mint tiz éves fiut. Igenis: én voltam az a ruhájára vigyázó, rendes, önérzetes, magát sokra tartó jó kis fiu; a hamiskás tekintetü, örökké mozgolódó, mindig rendetlen, pajkos fiu pedig az én öcsém.

Sok bajom volt vele, de még több büszkeségemre szolgált az, hogy nálánál, én jobb vagyok. Rosszaságot ugyan sohasem követett el, de pajkos csínyt annál többet. És ilyenkor mindig engem hoztak föl neki például: »Látod, látod, a bátyád sohasem tesz ilyeneket! Végy példát róla!«

Aztán én is mondogattam az öregek után: »Nem tudom, mi lesz ebből a gyerekből, ha meg nem javul.« Ez az én fölényes érzetem vigasztalt meg olyankor, midőn a majoros gyerekekkel, akiktől eltiltottak minket, az én drágalátos öcsém pompásan mulatott, míg én a szobában olvastam. Legalább akkor, mikor elpáholták, vagy otthon jól megszidták, önérzettel mondhattam neki:

— Látod, látod, mért nem viseled magadat, ugy, mint én, nem jártál volna rosszul.

És megszoktam, hogy mindig szánakozva beszéltem róla, mint hajlíthatatlan, rossz gyerekről, akiből sohasem válik szelid. Amennyire sajnáltam őt, annyira büszke voltam magamra. Néha besettenkedtem a szobába, ha sejtettem, hogy rólam beszélgetnek és, persze, dicsérve emlegetnek. Többször magam hozakodtam elő olyan dologgal,

amikért tudtam, hogy meg fognak dicsérni. Ilyenkor az öcsémet szánakozó hangon emlegettem.

Ekkor vettem észre az öcsémet, aki néhány lépésnyire tőlem egy bokor mögé dobta be összetört perselyének darabjait.

Egy napon, hogy ismét vendégeink voltak, én megint hallgatóztam, várva, hogy dicsérő beszéddel szóljanak rólam. Öcsém ez alatt künn játszott a tilalmas majoros gyerekekkel.

Az ablakon kitekintve, észre vettem, hogy egy öreg koldus biczeg be a kert ajtaján. Jó fiu létemre rögtön elhatároztam, hogy a pénzem felét — vagy két hatost — odaadom neki. Kisiettem, a pénzt már a szobában jó előre a kezembe véve. Amint akartam is, észre-vették és megkérdezte valaki:

— Hová mégy a pénzzel?

— Egy szegény öreg ember van oda künn, annak adom, mondám és kimentem. Egy pillanatra megálltam az ajtóban és hallottam gyönyörűséggel, amint azt mondták mögöttem:

— Milyen jószívü gyerek!

Büszkén tartottam az öreg koldus felé, közben ismét sajnálkozva az én öcsém, akit bizony soha senki sem fog megdicsérni.

De, hogy az öregnek átadtam a pénzt, ez nagy meglepetésemre azt mondta:

— Isten áldja meg mind a kettejüket ezer annyival!

A bámulástól nem is tudtam szóhoz jutni. Mind a kettőnknek volt ilyen perselyünk, amelybe a pénzeckénket gyűjtögtük. Én könyvet akartam rajta venni, az öcsém lepke-hálót. Hetek óta nagy örömmel hirdette, hogy fog ő a lepke-hálójával körül-vadászni, s milyen gyűjteményt csinál ő majd magának!

És most az egész össze gyűjtött pénzt oda adta a koldusnak! Én sohasem gondoltam volna arra, hogy a könyv megvásárlásáról lemondjak; a pajkos fiu pedig lemondott a játékról. Nekem jól esett, hogy mások is tudnak a jószívűségemről; hivalkodtam vele. Ő el akarta rejteni tettének még a nyomát is.

Az
maradt
Megv
elrejtí,
tam a
— B
— M
kel. M
szánko
egyszer

Az öreg koldus elbiczegett. Ketten maradtunk.

Megvártam, amíg a cserép-darabokat elrejtí, aztán odamentem hozzá és megfogtam a kezét:

— Bocsáss meg! mondtam.

— Miért? kérdezte tágra nyílt szemekkel. Mit tudta ő, hogy a lenézésért, a szánakozásért kérek tőle bocsánatot; hogy egyszerre kezdem önzőnek, önteltnek és

mindenek fölött nálánál kisebbnek tartani magamat?

— Csak te bocsáss meg! Ne is kérdezd, miért. És most játszunk együtt!

— Hát nem mégy vissza a nagyokhoz? Nem vetsz meg engem?

— Téged?

És forró szeretettel és bűnbánóan öleltem szívemre azt az áldott »rossz« fiút.

Marcsi pajtás.

A Kápolna-dombi ágyu.

Jelenel a magyar szabadság-harcból.

Amióta elesett a harcban
Magyar földön az utolsó tatár:
Nem vörösölt, nem lángolt oly nagyon
Csatatűzben a szolnoki határ.

Csak előre! — kiált Krain őrnagy, —
Csak utánam, amerre én járok!
S mint a villámterhes sötét felhő,
Rohannak a Ferdinánd-huszárok!

»Még amott egy ellenséges ágyu!
— Szól a hadnagy, — a kápolna-dombon!
A miénk már, nem az ellenségé,
— Felelt Krain — a szavamra mondom!«

*Csak pár rövid pillanatig tartott
A villanás, kardok csattogása.
Őrnagy uram, Krain őrnagy uram,
E hőstettnék nem volt soha mása!*

*Pár pülanat, s fut az osztrák tüzér,
Kit a kardok villáma nem sujtott;
Jövő perczen már az osztrák ágyu
Magyar volt, s a németek közt gyujtott.*

*»Ha nincs ágyu, így szerez a huszár!«
Szól Damjanics, s szemében köny reszket.
Krain őrnagy s minden egyes ember
Szívén hordja az érdem-keresztet.*

*Elnyugodtak huszárok, honvédek,
A hős vezér pihen réges-régen . . .
Busan szól a pásztor furulyája,
Csaba utja fehérlik az égen . . .*

Mama.

A POSTÁS-GYEREK.

Sós Miskának hívták a postás-gyereket. Kis sapkája volt, a sapkán a postás-kürt rézből, a nyakában nagy bőrtáska, a két lábán nagy mértföldjáró csizma. Ebben róttá esőben, fagyban, viharban az országutat a két falu között. Hordozta egyik faluból a másikba a leveleket, a pénzt és egyéb postai küldeményeket. Ezért kapott Sós Miska husz korona fizetést havonkint a magyar államtól.

Nem volt ám a Miska hivatala olyan könnyű, mint amilyennek látszik. Hej, megköllött szolgálni azt a husz koronát! No, de akadt is helye annak a pénznek. Miskának özvegy édes anyja volt. Betegkedett, a két keze munkájából nem birta volna fenntartani magát is, meg a gyerekeit is.

Miska a nagy táskával nyakában vigan ballagott a csatáros országuton . . .

Ha megérkezett a falu végére, elővette a kürtjét, belefujt. (Lásd a képet a 411. lapon.)

— Tra-ra-ra! mondta a postás-kürt és az emberek kitekintettek házaikból.
— Hoztál-e valamit, Miska? kérdegették sorban.

Sós Miska tartotta fenn az összeköttetést a nagy világ és a kis falucska között. Ha ő nem lett volna, tán soha sem kapott volna senki sem levelet a faluban.

Igy azonban mindenki megkapta a maga levelét. Az egyik embernek katonafia volt egy messze városban. A katona csak nagyon ritkán irt, nem tellett sűrűn a levélbélyegre; de ha irt, akkor nagy örömet okozott otthon.

Loholt is Miska a nagy táskával és már messziről kiáltotta:

— János bácsi! Levelet irt a Gyuri!

Hej, összegyülekezett erre az egész háznép. János bácsi nagy-óvatosan felnyitotta a levelet és hangosan betüzte a Gyuri levelét.

HA MEGÉRKEZETT A FALU VÉGÉRE, ELÖVETTE A KÜRTJÉT, BELEFUJT.
(Lásd a 410. lapon.)

Nehezen ment az olvasás. János bácsi nem igen volt ismerős a betűkkel.

— Ej, mondta, gyenge már a szemem, olvasd te Miska! Hadd halljuk!

Miska aztán fel is olvasta a Gyuri levelét mint a vízfolyás. Még a szomszédok is odagyültek Miskát hallgatni és bölíngatnak a fejükkal.

— Helyes fiu ez a Miska! mondogatták. János bácsi pedig így szolt:

— No Miska fiam, ha elvégezted a dolgod, gyere vissza. Levelt fogsz irni Gyurinak.

Miska tovább sietett a nagy táskával. Amíg a dolgát el nem végezte, meg nem állt volna a világért sem lapdázni, vagy bigézni a gyerekekkel. Nem azért kapta ő a fizetését a magyar államtól, hogy játékkal töltse az időt.

Lassan kiürült a nagy bőrtáska. Mindenki megkapta a levelét. Néha pénz is volt a levelekben, amit messze földről küldtek. Ilyenkor volt csak jó dolga Miskának. Leültették az asztalhoz, kinálták minden jóval, még a táskájába is raktak elemózsiát. Néha úgy megdagadt a bőrtáska a sok elemózsiától, hogy Gyuri alig bírta haza czipelni.

Történt egyszer, hogy nagyon havas tél volt. A hófuvás betemette az utakat, még a varjak is dideregtek a kopasz fák tetején.

Karácsony előtt volt. Ilyenkor sokan irnak levelet, ajándékot küld egymásnak a rokon és ismerős.

Miskának is duzzadt a táskája, mikor utra kelt a faluból.

Hej, jó volt ilyenkor a nagy csizma! Nélküle a vastag hóban bizonyosan megfagyott volna. Így is didergett a hidegtől.

Egy lélek se járt a havas uton, csak a fekete varjak károgtak az ólom-szinü ég alatt.

Amint ment-mendegélt Miska, egy nagy odvas fához ért. Ismerte ezt a fát. Üres volt a belseje; ha fürgeteg, vagy hirtelen támadó égi-háboru lepte meg utközben, ide szokott menekülni.

Most is betért ide megpihenni.

Igen ám, de már volt valaki odabenn az oduban. (Lásd a képet a 413. lapon.) Egy bozontos szakállu vén csavargó aludt odabenn. Rögtön felébredt, mikor Miskát észrevette.

— Gyere csak! kiáltotta rekedt hangon, éppen téged várlak. Add ide a táskát!

— Dehogyan adom! felelt Miska.

A vén csavargó ekkor megragadta Miskát és erőszakkal elvette tőle a táskát. Miska kétségbe-esetten kiáltozott segítségért.

— Ha nagyon kiabálsz, szolt a csavargó, mindjárt megöllek.

Ezt mondta és a táska fosztogatásához fogott. Össze tépte a leveleket és a pénzt a zsebébe dugta.

Miska nem nézhette ezt tovább. Ej mit! gondolá magában. Egy életem, egy halálom!... de a kötelességemet nem hagyom. Erősebbnek persze erősebb ez a vén gazember, hát ilyenkor szabad a cselhez folyamodni. Volt a táskájában a sok elemózsia közt egy kicsi piros fa-szelenczében paprikája is.

— Csak ezt adja ki bácsi! mondá könnyörgő hangon az utonállónak. Annak is csak a felét!

— No, ha egyebet nem kívánsz, hát nesze! És gunyosan nyujtá oda Miskának a kis szelenczét. De a következő perczen ordítva kapott arczához a gonosz ember...

MÁR VOLT VALAKI ODA BENN AZ ODUBAN. (Lásd a 412. lapon.)

Miska egy pördületre a szeme közé szórta a paprikát s erre aztán futott be a faluba segítségért.

Az emberek rögtön felkerekedtek és meg is fogták a vén gonosztevőt, aki még mindig ott óbégatott s egyre kiabálta: »Jaj, jaj! Oda a szemem világa! Könyörüljtek!«

Könyörülni könyörültek rajta, de aztán elvette méltó büntetését.

Miskát pedig, aki ezzel a jogos cselével sok szegény embernek mentette meg a pénzét, megjutalmazta a magyar állam, amire a postás-gyerek büszke is volt.

Krudy Gyula.

ANYA MESÉL.

— A Mikulás elmúlt bár: elolvasni nem lesz kár. —

MILYAN szép Mikulást még nem is láttam, mint amilyent Bandika kapott. Piros volt az arca, piros a szarvacskája, aranyos a láncza és a ruhája, no meg szép ezüst bot is volt a kezében.

Hanem erre bizony nem lett volna szükség, mert Bandi és a testvérekéi nagyon jó gyermekek voltak. Szótfogadtak anyuskának és mindig rendben tartották könyveiket és a játékokat.

A Mikulást, amint illik, kitétték az ablakba és úgy gyönyörködtek benne. Tetszett a Mikulásnak a négy jó gyermek, és azt gondolta magában, hogy Miklósnap éjszakáján jutalmul elviszi azt, aki aznap legjobb volt, Czukorországba. Este, mikor már az egész ház elpihent, megkopogtatta az ablakot. Bandika a kopogásra felült az ágyacskájában.

— Ki az? kérdezte kíváncsian.

— Én vagyok, a Mikulás! Nyisd ki fiacskám az ablakot.

Bandika csöppet sem ijedt meg, mert hiszen mindig is úgy sejtette, hogy az a Mikulás ott az ablakban nem közönséges Mikulás és egyszer csak meg fog szólalni. Nem csudálkozott tehát rajta, midőn most

beszélni hallotta. Hamarosan kiugrott az ágyacskájából és kinyitotta az ablakot.

A Mikulás egyet nyújtózkodott és leszállván a fa-állványról Bandika elé állt.

— Tudod-e fiacskám, mondá, hogy miért jöttem le az ablakból?

— Talán azért, mert fáztál, Mikulás bácsi, felelé Bandika. Gyere, bujj meliém az ágyamba melegedni.

— Köszönöm Bandikám hozzám való jószágodat. Mikulásék soha sem fáznak, régóta megszokták a hideget. De mivel olyan jószívü fiúcska vagy, elviszlek magammal Czukorországba. Holnap lesz Miklós napja, amikor a jó gyermek cipőjébe czukrot kell hoznom.

— Jaj, de jó lesz! ujjongott Bandi és gyorsan felöltözködött.

Megörült, hogy végre valahára megtudja: voltaképen honnan is hozza a Mikulás a sok-sok czukrot.

Hogy az öltözködéssel készen volt, azt mondta a Mikulásnak:

— Készen vagyok, édes Mikulás bácsi. Utnak is indulhatunk.

— Nem még fiacskám! Így nem jöhetsz velem, felelte neki Mikulás, mert hamar elfáradnál, de még meg is fáznál. A legjobb lesz, ha belebujsz a zsákomba. Itt lóg a hátamon.

— De hiszen az papirosból van! És olyan kicsi, hogy a fellábam sem fér el benne.

— Sose tünődözzél, kis fiam! Egy kettő! Másszál föl a hátamra, aztán bele a zsákba és hopp... menjünk!

Bandika nem ellenkezett tovább. De már előre sajnálkozott rajta, hogy az a gyönyörűsége arany papiros-zsák szét fog mállani a terhe alatt. Mennyire elbámult, midőn egyszer csak benn ült a zsákban és olyan jól elfért benne, akár csak az ágyacskájában.

Azután utra keltek. Mentek, egyre mentek, vagy hogy talán repültek? Bandikának legalább úgy tetszett, hogy repülnek.

Egyszer csak egy fal elé értek s ott megálltak. Ez a fal azonban nem volt ám holmi közönséges fal, hanem fehér czu-

korból
három
támadt
kényel
szágba

Am
nézett.
dott. I
volt. I
édes c

Az
állott.

a nég

—

sohajt

De

hallot

és bel

És m

az ut

czuko

a má

Bélus

ezt is

volt.

zsákb

ország

haza

Ör

—

mind

is ke

De

egyél

testv

Miku

volt

tésbe

zsák

tetsz

kivá

—

szür

Ban

Elei

az a

örön

észr

korból rakott fal volt. Mikulás a botjával háromszor ráütött, amire akkora nyílás támadt benne, hogy Mikulás és Bandika kényelmesen besétáltak rajta Czukorországba, mert hogy oda értek.

Amult-bámult Bandika amikor körül nézett. Ilyen csodát még álmodni sem álmodott. Minden utca, minden ház czukorból volt. Piros, fehér, tarka czukorból, csupa édes czukorból.

Az egyik czukor-ház előtt czukor-hintó állott. A hintóba négy ló volt fogva, mind a négy ló végig édes csokoládé.

— Hejh, be szeretném azt a négy lovat! sohajtott magában a gyerek.

De hát ezt a néma kívánságot is meghallotta Mikulás bácsi. Fogta a lovakat és beletette őket a zsákba Bandika mellé. És még sok-sok egyebet is. Ott fürdött az utszéli méz-tócsában két kis liba fehér czukorból. Az egyik jó lesz Klárikának, a másik meg Zsófikának. A hintót meg Béluskának viszi. Előbb azonban telerakták ezt is java selyem-czukorkával. Csodálatos volt, hogy mennyi minden elfért a papiros-zsákban! Bandinak minden, amit Czukorországban látott, úgy megtetszett, hogy haza vitte volna egészen.

Öreg Mikulás intette Bandikát.

— Lassan fiacskám! Nem vihetünk el mindent hozzátok, más gyermek számára is kell hagyni belőle.

De Bandika hogy is gondolt volna egyébre, mikor mindent magának meg a testvérkéinek akart haza vinni? Végre Mikulás bácsi, akár milyen jó és béketűrő volt is különben, beleunt a figyelmeztetésbe és azontul szó nélkül betömte a zsákjába mind-azt, ami Bandikának megtetszett és amit a kis telhetetlen megkivánt.

— És tudjátok mi lett a bő czukorszüretből? Valahogy azt ne higgyétek, hogy Bandika boldog lett tőle. Dehogy is! Eleinte ugyan ragyogott a szeme, kigyult az arcza, még a két füle is égett a nagy örömtől, de csak addig, míg azt nem vette észre, hogy már mozdulni sem tud, úgy

megtellett a zsák. Végül már szuszogni is alig bírt benne.

Nagyokat nyögött és hangosan sohajtozott. Az öreg Mikulás úgy tett, mint ha nem hallana semmit, hátra sem nézett, csak rakogatott, egyre rakogatott a zsákba vasutat, hinta-lovat, bábút, kosárkát, boczi-borjat, csacsikát. Persze, mind czukorból való volt, szép tarka czukorból.

A Bandi gyerek már nagyon rosszul érezte magát, de szólani nem mert. Hanem mikor azt látta, hogy Mikulás bácsi egy jókora gépkocsit készül a zsákba tömöködni, szörnyű mód megijedt.

— Édes Mikulás bácsi, kérem szépen, talán venné le inkább ezt a vasutat meg hinta-lovat, meg a boczit, csacsit is!...

— Dehogy veszem, dehogy is veszem, fiacskám! Hiszen csak azt raktam a zsákba, amit megad kívántál. Maradjon hát benne.

— Édes Mikulás bácsi, már nem bírom tovább! Megfulok a szűk kelyen.

— Hát így vagyunk Bandi urfi? nevetett a Mikulás. Látod, hogyan jár az, aki a kevéssel be nem éri? Most az egyszer még megteszem, hogy segíték rajtad, de aztán meg is javulj ám!

Igy szólva, Mikulás sorjába kirakta a zsákból a tulságos terhet.

Bandika röstelkedett, szánta-bánta mohóságát. És mert végre is jó fiucska volt, tiszta szívvel megfogadta, hogy ezentul nem lesz telhetetlen.

Aztán haza-felé indultak és hipp-hopp!... csakhamar otthon termettek.

Mire a ház népe fölébredt, Bandika már édesen aludt az ő ágyacskaiban.

Amikor aztán a gyerekek is fölébredtek, nagy volt az örömük, midőn anyuska szétosztotta köztük a jó Mikulás ajándékait.

Hát még mennyire bámultak, mikor Bandika elmesélte nekik, hogyan járta meg Czukorországot.

Vadludak.

Osszel, mint a közelgő tél elő-hirnökei, magasan huznak el a vadludak a vadász feje fölött. De rendszeresen hiába lő rájuk. A vadlud első sorban nagyon magasan röpül és a gyöngébb golyó nem tud melléne és hasának vastag toll-mezén áthatolni. Tartózkodási helyét változtatja. Kóborló madár. Karesubb mint a házi-lud, de azért nagyságban is természetben is rendkívül hasonlít hozzá. Az apró vadludak hét hónapos korukban tanulnak meg röpülni. Táplálékuk gyenge füvekből, ló-heréből, vízi növényekből, magvakból stb.-ből áll. Osszel és télen az őszi vetésből és repeczéből élnek. Hangjuk rendkívül hasonlít a szelid ludakéhoz. Gágogásuk folyton hallható. Járásuk éppen olyan

nehézkés, mint a szelid ludé, röpülésök azonban gyors, kitartó, erős. Mikor a vadludak ék-alakban egyik legelőről a másikra röpülnek, a sereget mindig egy öreg gunár vezeti. Nagy kort élnek el. 1836-ban, Danzig mellett egy ludat lőttek, melynek nyakán egy sárga-réz gyűrű volt. A gyűrű felírása szerint ezt 1800-ban, vagyis 35 évvel ezelőtt tették nyakára.

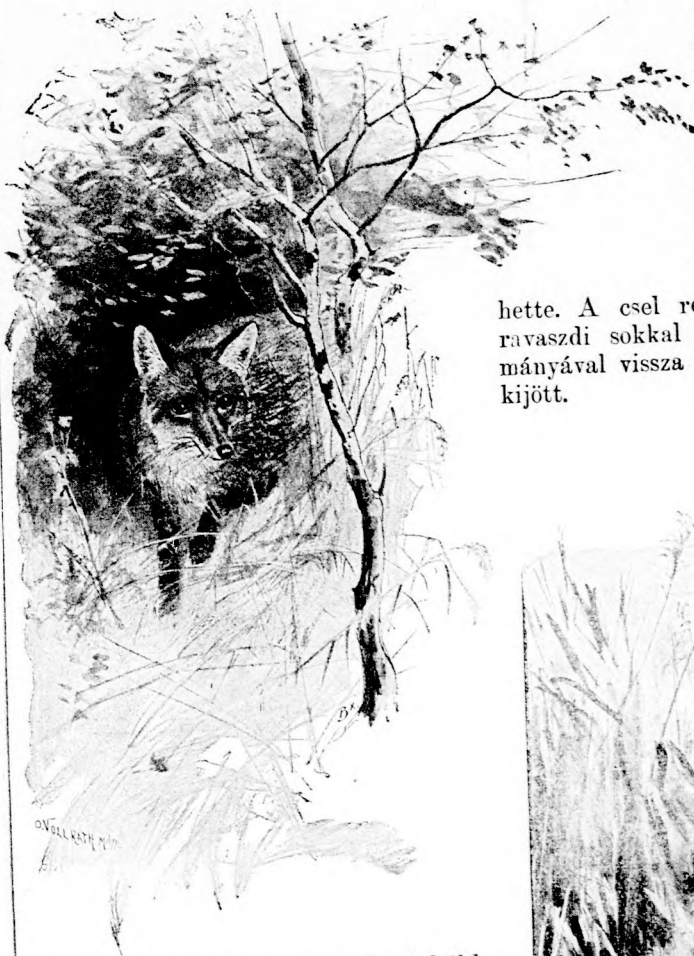
*

Róka-történetek. Ki ne tudna néhány olyan történetet, mely a róka ravaszágát bizonyítja? Mindenki. De azért egy-egy újabb történet mégis csak érdekel mindenkét. Azért el is mondom néhányat.

Island szigetéről irt könyvben olvasom, hogy mikor ott a dunna-ludak a parton üldögélnek, a róka rák-módjára, hátra-fel és a libák ödöngő járását utánozva, lassan közejük megy és a legközelebbit egy ugrással elcsipi.

Egy német természet-megfigyelő jól fedett helyről nézte végig, hogyan oktatja egy

meg
lego
vel
ször
nak
töb
sok
tala
gye
oly
akl
rag

ből csakugyan ki is sompolygott a tarlóra egy róka és ott egész hosszában eluyjtozkodott. A szarkák mind nagyobb és nagyobb lármát csaptak s a látszólag holt róka körül zsbongva, mind bátrabbak lettek, míg a legkotnyelesebb annyira közelített, hogy a róka elesíthette. A csel remekül sikerült és a vörös ravaszdi sokkal gyorsabban koczogott zsámányával vissza az erdőbe, mint ahogy onnan kijött.

megfogott egérkén az ő fiait. Leginkább a legostobább és legügyetlenebb gyermekével foglalkozott. Midőn az egeret többször hiába eresztette el és mindig magának kellett újra elfognia, az egeret a többinek adta oda és a nehéz fejűt sokszor fellökte és megtépázta. Így kéne talán sok tanulni nem akaró két-lábu gyerekekkel is tenni!

Klopf, irmelshauseni vad-őr, késő őszön olyan lármát hallott, amilyent rendesen akkor csapnak a szarkák, ha négy-lábu ragadozót látnak és követnek. A sűrű-

A VÖRÖS ÁLARCZOS.

XV. LAJOS francia király uralkodása idejében igen gyakoriak voltak Franciaországban az álarczos bálok s lehetőleg minden ünnepi alkalommal rendeztek álarczos bált is. Néha csak meghívottak részére rendezték, de gyakran úgy is, hogy bár ki mehetett oda, aki a rendesen elég drága belépő díjat megfizette, föltéve, hogy álarczban és valamiféle jelmezben jelent meg, mert máskép nem eresztettek be senkit. S ilyenkor aztán az álarczosok között, kik egymást nem ismerték, sok furcsa dolog esett meg, amin jól mulattak s napokig beszéltek róla.

Olyan furcsa dolog azonban sohasem történt, mint azon a napon, hogy a trónörökös herczegnek huszonnegyedik születésnapját ünnepelték. Akkor Páris városa magas belépő-díjjal álarczos bált rendezett, melyen fényes kíséretével maga a trónörökös is megjelent.

Ezen az ünnepélyen történt a következő furcsa eset.

A termekben mindenütt gazdagon terített asztalok voltak fölállítva, melyeknél mindenki annyit ehetett, amennyit akart. Itt hamarosan feltűnt egy hosszú, bő köpönyegbe öltözött, vörös álarczos, magas, erős ember, aki szobáról szobára, asztaltól asztalhoz ment s mindenütt nem is evett, hanem falta, ami csak előtte volt. Észre vették, hogy az egyik asztalnál megevett egy egész kappant, két harmadrész sonkát s megivott három üveg pezsgő-bort. Nem sokára egy másik szobában látták, ahol még jobb étvágygyal legalább ugyanannyit evett s ivott, mint előbb. S ez az érthetetlen dolog ismétlődött mindegyik teremben, úgy hogy végre a társaság nyugtalankodni kezdett miatta.

— Valjon ez mindig ugyanaz-e, vagy többen vannak egyformán öltözve? kérdezte egy tiszt az öröktől, midőn a vörös álarczos szemben vele fölemelkedett az asztaltól s a másik terembe vonult.

— Én csak egyet láttam ilyet... de nini!... megint itt van! felelt a kérdező, midőn a vörös álarczos újból megjelent a szobában s leült ugyan-arra a székre, melyről nem sokkal előbb fölemelkedett. S most újra kezdett vacsorázni, mint ha napokig böjtölt volna.

Végre a zavar olyan általános lett, hogy a trónörökös értesült róla.

— Fenséges uram! Az nem lehet más, mint maga az ördög, mondá egy öreg nemes a trónörökösnek.

— Nono! Hát ha csak valami éhes poéta, mondta nevetve a herczeg; vagy talán valami csempész van a dologban, mert úgy hallom, hogy ő a bort ugyan megissza, de az enivalók közül a zsebjebe is rakogat.

Éppen mikor így beszélgettek, a vörös álarczos belépett a szobába, melyben a trónörökös volt s habozás nélkül az asztalhoz ült.

— Nézze, fenség! szól az egyik. Én így láttam őt már háromszor!

— Én ötször!

— Én meg tizenötször!

Igy kiáltoztak egymás után a többiek.

A dolog már nagyon is érthetetlen volt. Előhívták tehát a főrendezőt, de az sem tudott adni fölvilágosítást. Ekkor megszólították a vörös álarczost, aki éppen egy pohár vörös bort emelt ajkaihoz.

— Uram! A trónörökös ő fensége azt kívánja, hogy vegye le álarczát s ismeresse meg magát! mondták neki.

A vörös álarczos habozott.

— A királyi herczeg parancsa nem tűr halasztást, uram! S ha nem engedelmeskedik, erőszakkal fogjuk kényszeríteni.

Erre a vörös álarczos már nem tehetett egyebet, lekapta álarczát, ledobta köpönyegét s kiderült, hogy ő a királyi testőrség katonáinak egyike.

— Nos, nagy-ehető barátom? szól hozzá a trónörökös. Felelj csak nekünk, hogyan bírtál ma annyit ételt magadba temetni?

— Bocsánatot kérek fenséges uram, hiszen én csak éppen akkor kezdtem enni, mikor fenséged parancsával megakasztottak.

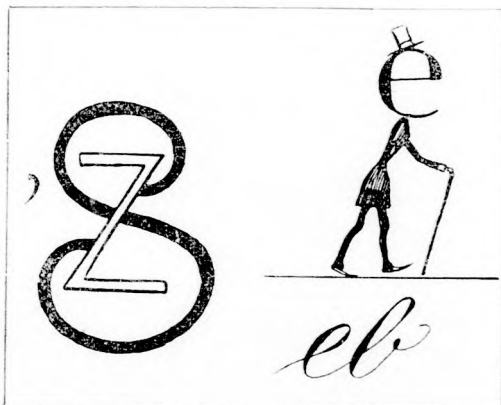
— Csak kezdél? kiáltotta ámulattal a trónörökös. Hát akkor hová lett az a sok csirke, sódar, vad- és ökörhús, meg az a sok bor, amit ma már elfogyasztotál? Tudni akarom, miként történt ez?

— Fenség! válaszolt megrémülve a katoná, bocsássa meg merészségünket. Az én csapatom, melyhez tartozom, pénzt adott össze, amin vettünk ide egy belépő jegyet, egy vörös álarczot, meg ezt a bő köpönyeget, mely mindegyikünkre rá illik. Ilyen módon egymás után jöttünk ide s így titokban már az egész csapat megvacsorált. Én vagyok a legutolsó s még csak a káplárunk van hátra, aki már az ajtóban várja a sorát, ha csak fenséged parancsa meg nem tiltja neki a bejövetelt.

— Jól van, gaz ficzkók! kaczagá a herczeg. Nem bánom, hadd jöjjön be még a káplár is. De, hogy a rendezőség kért ne valljon, kifizetem az egész csapat helyett a belépő jegyet s nektek ezuttal megbocsátok.

Béla bácsi.

KÉP-REJTVÉNY

A megfejtők név-sorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Az ifju Anakharzis utazása Görögországban.“

Irta **Barthélemy**, a magyar ifjuság számára szerkeszté **Hanthó Lajos**, képekkel, díszes kötésben.

A »KIS LAP« LXIII. köt. 23-ik számában közölt betű-rejtvény megfejtése:

Lakatlan vidék.

Helyesen fejtették meg: Bayer Anti, Weiser Anti, Feilitzsch Cécile, Szabó Benkő, Herzog Dóra, Vilma és Dezső, Breuer Szidi, Pap Irmuska és Zsigi, Szende László, Gulden Jolán, Préger Aurél, Szentmihályi Irma és Margit, Weil Iluska, »Az öttevényi elemi népiskola növendékei«, Tolnai Sándor, Rieger Sárika, Frankl Lilly, Marton Ilonka és Pista, Fráter Iván, Pesztalics Laczika, Heftý Mariska, Vecsei Panni, Sommer József, Pap Lilike és Gizike, Medveczky Sándorka és Margitka, Stark Anna, Beke Bertó és Gyula, Hrabovszky testvérek, Scharf Izolda és Erik, Kárpáthy Lilike, Kovács Nora, Werner Janka és Margit, Blau testvérek, Kárpáti Zoltán, Blau György, Bakos Laczi, Negró Mariska, Garai Lujza és Manczi, Lichtenstein Klára, Lajos, Alice és Lilly, Csougrády Attila és Ilona, Váradi József, Véghelyi Lajoska, Kogler Nóra, Moravesik Gyula és Erika, Tolnai Pál és Bródy Tibor, Riedl Gyula, G. Hunyady Ferencz, Sziesz testvérek, Csécsi-Nagy Imre, Mery Dalma, Dominigg Ilonka és Erzsike, Mellinger László, Geszner Olgicza, Bakó Ilonka, Radó István, Hatschek Adrienne, Fenyvessy László, Faludy Sándor, Bibél Liszka, Epstein Erzsike, Szegvári Károly, Polgár Anna, Ribíánszky László, Endrényi József, Kállay Helén, Szirmai Nóra és Pálma, Szirmai Ilka, Rados Gusztáv, Fellegi Vilmos, Farkas László, Szenes Ilonka, Csauscher Mariska, Zsigmondy Edith, Milutinovits Corinna, Pasiut Endre és László, Thurner Elza, Szerencsy Kató és Árpád, Kállay Helén, Gaál Sárika és Magdolna, Rosenfeld Vilma, Vörösmarthy Ida, Klár Anna és Vera, Schwarz Emmy, Záborszky Mariska, Gizi és Jenő, Fischer Fülöp.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertesek lettek az »Öttevényi elemi népiskola növendékei«, kiknek a jutalom-könyvet (Rüstig Zsigmond, az új Robinson. Irta Marryat, a

magyar ifjúság számára lefordította dr. Dulácska Géza. 94 képpel, kemény kötésben) a kiadóhivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXIII. köt. 22-ik számában közölt rejtvény megfejtését beküldtek még: Szende László, Az Örtvényi elemi népiskola növendékei, Pongrácz Vilma, Kogler Nóra, Moravcsik Gyula és Erika, Bayer Anti, Medveczky Sándorka és Margitka, Csiky Jenő, Szemző István, Garai Ilus, Kalmar Zsófia, Hatschek Adrienne, Faludy Sándor, Szegvári Károly, Szirmai Ilka.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Mint a sűrű hópihe szállanak le rám, a közelgő ünnepek alkalmából, a ti áldó, köszöntő s hálalkodó soraitok. Csak így, egy forró köszönetben viszonzhatom mindnyájatok boldogító megemlékezését. Derült, vidám ünnepeket!

Forgó bácsi.

*

Dongha Laczi. A Réaumur, Celsius és Fahrenheit hőmérőnek fokbeli különbségeit megleled minden természettani könyvben. Ilyesmikre válaszolni: erre kevés a »Kis Lap«-nak szűken kimért helye. — **Weiser Arthur.** Ha kinek nevét nem közli a megfejtési rovat, annak levelét nem is kaptam. Ez egyszer s mindenkorra valamennyőtöknek szól. — **„A jó tett boldogít.”** Elolvasás után szölok. — **Hauser Aranka.** Örömmel olvasom, hogy ismét talpon vagy. Kár is lett volna ágyban tölteni ezt a pompás koresolyás, szánkós hatalmas téli időt. — **A i nent.** A »Kis Lap« m. számában foglaltatik egy üzenetem, mely szerint a karácsonyi elbeszélést hetekkel előbb szükséges beküldeni. Ha beválik is a művecske, csak esztendőre sorozhatnám be. — **Herzog testv.** Egy kis veréb, aki minden reggel az én vendégem, átpillantva az ablakon, legott kitalálta. S ezt csiripolta hozzá: »Ezt aztán könnyű volt megfejteni!« — **Fenyvessy László.** Örövendve fogadlak téged is számos kis hiveim sorába. — **Csiky Jenő.** Küldhetsz bátran. Ami megfelel, közlöm is. — **Kovács Nora.** »Engem tudatni«, ez nincs helyesen. A helyes: »Velem tudatni.« Ha tudod, hogy a »Cserebogár, sárga cserebogár« dal: miért nem éltél a tudományoddal? Egyébkint: itt is kemény hidegek jártak. — **Blau testv.** Tulságosan könnyű a te rejtett szód is. — **Sáray Lóránt, Sommer József.** Megtért egészségetek hírét örvendő tudomásul veszem. — **Kállay Helén.** A Weiser Arthurnak szóló üzenetből te is érthetsz. Csak azzal toldom meg, hogy az írásod nagyon a kedvemre való: tiszta, gondos és csinos. A te édes mamádra igenis nagyon élénken emlékezem. Szívesen is köszöntöm. — **Szirmai Ilka.** Gyöngécske kísérlet. Majd telik téled fogasabb is. — **P. H. Tisz-**

teletre méltó érzelmek gyarló kifejezésben. A versírásnak megvannak a maga szabályai. — **Farkas László.** Ha eredetét küldöttél, ne terheltessél az ugvis rövidke közleményt még egyszer leírni s hozzám juttatni. Mikéjasos levelkéden jól mulattam. — **Szenes Ilonka.** A *Kis Lap* versikeit bizony sok felé szavalgatják az országban a gyermekek. Kedves elégtételemlre szolgál, hogy ti is szerettetek. A szánkázásban épp e napokban volt részem: ötven év után először; persze hogy a főváros környékén, ahol pompás a szán-ut. Benn, ahol gyorsan eltakarítják a havat, a nagyvárosi embernek nincs része a szánkázás gyönyörében. Soraidat érdeklődve olvastam. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉS.

Allandó figyelmeztetés! Az, aki valakivel levelezni ohajt, maga kezdje a levelezést, amint illik is.

Vissy Olgicza (Hódságh, Bács vm.) *Geyer Stefikével.* — *Palugyay Lenke* (Bpest, József-Körut 31.) *Gyurkovich Dóival.* — *Tichtl Márta* (Bpest, I. Uri-utca 15.) *Zsigmondy Editével.* — *Batthányi Lillő* (Bpest, József-utca 14.) *Weil Ilonkával, Sinkovits Klarissal és Pap Lillőkével.*
A levelezésre fölkértek czime megtudható a *Kis-Lap* kiadó-hivatalában.

Előfizetési felhívás

a

KIS LAP

1903. január—márcziusi folyamára.

A folyó évnegyed végéhez közeledvén, kérjük azokat a t. előfizetőinket kiknek előfizetésük e hóval lejár, sziveskedjenek megrendelésüket minél előbb megújítani, hogy a lap pontosan meg legyen küldhető.

A »Kis Lap« előfizetési ára:

Negyed évre **2 korona.**

Fél évre **4 „**

Egész évre **8 „**

Az előfizetések, legczélszerűbben postai-utalványon, a »Kis Lap« kiadó-hivatalához (Budapest, VII., Kerepesi-ut 54. sz., Athenaeum-épület) intézendők.

A »KIS LAP« kiadó-hivatala.

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.